

17.4.2024

A9-0003/99

Muudatusettepanek 99

Dragoș Pîslaru

tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni nimel

Raport

A9-0003/2024

Lucia Āuriř Nicholsonov

Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi loomine
(COM(2023)0512 – C9-0328/2023 – 2023/0311(COD))

Ettepanek võtta vastu direktiiv

–

EUROOPA PARLAMENDI MUUDATUSED*

komisjoni ettepanekule

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU

DIREKTIIV (EL) 2024/...,

...,

millega luuakse Euroopa puudega isiku kaart ja Euroopa puudega isiku parkimiskaart

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 53 lõiget 1, artiklit 62,
artiklit 91 ja artikli 21 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

---

* Muudatused: uus või muudetud tekst on märgistatud **paksus kaldkirjas**, välja jäetud tekst on tähistatud symboliga **█**.

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt³

---

¹ ELT C, C/2024/1595, 5.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1595/oj>.

² ELT C , , lk .

³ Euroopa Parlamendi ... seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu ... otsus.

ning arvestades järgmist:

- (1) **Liit rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikus, vabadus, võrdsus ja inimõiguste austamine ning on pühendunud diskrimineerimise, sealhulgas puude alusel diskrimineerimise vastu võitlemisele, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingus (ELi leping), Euroopa Liidu toimimise lepingus (ELi toimimise leping) ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta“) ning *Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsioonis (edaspidi „ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioon“)*⁴.**
- (2) Harta artikliga 26 tunnustab ja austab liit puuetega inimeste õigust saada kasu meetmetest, mille eesmärk on tagada nende iseseisvus, sotsiaalne ja tööalane lõimimine ning osalemine ühiskonnaelus.
- (3) Igal liidu kodanikul on põhiõigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil, kui ELi lepingu ja ELi toimimise lepinguga ja nende rakendamiseks võetud meetmetega kehtestatud piirangutest ja tingimustest ei tulene teisiti. *ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni artiklis 18 tunnistatakse ka puuetega inimeste õigust muu hulgas liikumisvabadusele ja vabadusele valida oma elukoht teistega võrdsusel alustel.*

---

⁴ *ELT L 23, 27.1.2010, lk 37.*

- (4) Euroopa Liidu Kohtu sõnul on liidu kodaniku staatus liikmesriikide kodanike põhistaatus, kui nad teostavad õigust liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil, mis teeb võimalikuks selle, et samas olukorras olevaid kodanikke koheldakse ELi toimimise lepingu esemelisse kohaldamisalasse kuuluvates olukordades seaduse ees võrdselt, sõltumata nende kodakondsusest ja ilma et see piiraks selles osas sõnaselgelt ette nähtud erandite kohaldamist.
- (5) Liit on ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni osaline ja selle sätteid, mis on liidu õiguskorra lahutamatu osa, on liidule tema pädevuse ulatuses siduvad. Kõik liikmesriigid on ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni osalised ja see on neile nende pädevuse ulatuses siduv. ***Kuigi liit ja kõik liikmesriigid on ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni allkirjastanud ja ratifitseerinud, on nii liidu tasandil kui ka kõigis liikmesriikides vaja teha edusamme puuetega inimeste võrdõiguslikkuse küsimuses.***

- (6) *Puuetega inimeste õiguste konventsioonis sätestatakse, et puuetega inimesed on isikud, kellel on pikaajaline füüsiline, vaimne, intellektuaalne või meeleline kahjustus, mis koostoimes mitmesuguste keskkondlike, halduslike, tehnoloogiliste ja ühiskondlike takistustega võib viia diskrimineeriva kohtlemiseni. Seetõttu on ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni eesmärk edendada ja kaitsta kõigi puuetega inimeste inimõiguste ja põhivabaduste täielikku ja võrdset teostamist ning see tagada ilma igasuguse diskrimineerimiseta ning edendada lugupidamist nende loomupärase väärikuse, individuaalse autonoomia, sh vabaduse suhtes teha ise valikuid, ning isikliku sõltumatuse suhtes, tagades seeläbi nende täieliku ja tõhusa osalemise ühiskonnas teistega võrdsetel alustel. ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis tunnustatakse ka seda, kui oluline on austada erinevusi ja tunnustada puuetega inimesi kui inimeste mitmekesisuse ja inimkonna osa ning vajadust võtta asjakohaseid meetmeid, et tagada puuetega inimestele võrdsed võimalused ja juurdepääs. ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis on sätestatud, et puuetega naiste ja tüdrukute suhtes esineb diskrimineerimise mitmeid vorme ning et osalisriigid peavad rakendama abinõusid, et tagada neile kõigi inimõiguste ja põhivabaduste täielik ja võrdne teostamine. Puuetega inimeste õiguste konventsioonis tunnustatakse ka raskeid tingimusi, mis on puuetega inimestel, kes puutuvad kokku mitmete või raskete diskrimineerimise vormidega rassi, nahavärvi, soo, keele, usutunnistuse, poliitiliste või muude veendumuste, rahvusliku, etnilise, põlis- või sotsiaalse päritolu, varandusliku seisuga, sünnistaatuse, vanuse või muu asjaolu alusel.*

- (7) Euroopa sotsiaalõiguste samba⁵, mille Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon kuulutasid ühiselt välja 17. novembril 2017 Göteborgis (edaspidi „samm“), 3. põhimõttes on ette nähtud, et muu hulgas olenemata puudest, on igal inimesel õigus võrdsele kohtlemisele ja võrdsetele võimalustele seoses **tööhõive, sotsiaalkaitse, hariduse ja juurdepääsuga kaupadele ja teenustele ning et edendada tuleb alaesindatud rühmade võrdseid võimalusi**. Lisaks tunnistatakse samba 17. põhimõttes, et puuetega inimestel on õigus **sissetulekutoetusele, mis tagab väärrika elu**, teenustele, mis võimaldavad neil osaleda ühiskonnaelus, **ning nende vajadustega kohandatud töökeskkonnale**.
- (8) **Komisjoni 3. märtsi 2021. aasta teatisega vastu võetud puuetega inimeste õiguste strateegia (2021–2030) abil püütakse lahendada mitmesuguseid probleeme, millega puuetega inimesed kokku puutuvad, ja saavutada ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni järgimisel edu kõigis valdkondades nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil.**
- (9) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/882⁶ eesmärk on parandada juurdepääsu teatavatele toodetele ja teenustele, kaotades ja vältides tõkkeid, mis tulenevad liikmesriikide erinevatest ligipääsetavusnõuetest, aidates seeläbi suurendada ligipääsetavate toodete ja teenuste kättesaadavust siseturul, sealhulgas juurdepääsu teatavate avalike teenuste veebisaitidele ja mobiilirakendustele, ning tõhustada asjakohase teabe kättesaadavust. ■ Lisaks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2102⁷ eesmärk parandada avaliku sektori asutuste veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavust.

---

⁵ ELT C 428, 13.12.2017, lk 10.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 151, 7.6.2019, lk 70).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/2102, mis käsitleb avaliku sektori asutuste veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavust (ELT L 327, 2.12.2016, lk 1).

(10) Ühtlasi on liidu õigusega tagatud mittediskrimineerimise õigus transpordile juurdepääsul ja muud õigused. Sellised õigused on muu hulgas lennuki, rongi, laeva või bussiga reisivate puudega ja piiratud liikumisvõimega reisijate õigus saada tasuta abi; see õigus on kehtestatud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustega (EÜ) nr 1107/2006⁸, (EL) 2021/782⁹, (EL) nr 1177/2010¹⁰ ja (EL) nr 181/2011¹¹. Liidu õigus, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 1999/62/EÜ¹² võimaldab liikmesriikidel kehtestada mis tahes sõiduki puhul, mida kasutab või omab puudega isik, teemaksuga teedele, sildadele või tunnelitele vähendatud tee- või kasutusmaksed ning vabastusi kohustusest maksta selliseid tee- või kasutusmaksed.

---

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2006 puudega ja liikumispuudega isikute õiguste kohta lennureisi puhul (ELT L 204, 26.7.2006, lk 1).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/782 rongireisijate õiguste ja kohustuste kohta (ELT L 172, 17.5.2021, lk 1).

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1177/2010, mis käsitleb meritsi ja siseveeteedel reisijate õigusi ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ELT L 334, 17.12.2010, lk 1).

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 181/2011, mis käsitleb bussisõitjate õigusi ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ELT L 55, 28.2.2011, lk 1).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 1999. aasta direktiiv 1999/62/EÜ sõidukite maksustamise kohta maanteetaristute kasutamise eest (EÜT L 69, 4.3.1999, lk 1).

- (11) Puuetega inimesed võivad taotleda oma elukohaliikmesriigi pädevatelt asutustelt **või organitelt** puudestaatuse tunnustamist, kuna see on liikmeriikide pädevuses. Puude hindamise **menetlused on** liikmesriigiti **erinevad**. Kui pädevad asutused **või organid** tunnustavad taotleja puudestaatust, võivad nad väljastada puudetõendi, puudekaardi või muu taotleja puudestaatust tõendava ametliku dokumendi. **Liikmesriikides, kus puudestaatust ei ole määratletud, võib puuetega inimestele teenuste või hüvitiste andmisel kasutada puudel põhinevaid õigusi spetsiifilistele teenustele.**

- (12) *ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis tunnistatakse, et diskrimineerimine ja sotsiaalne tõrjutus, mida puuetega inimesed kogevad, tuleneb pigem keskkonnaga seotud, süsteemsetest ja hoiakulistest tõketest ühiskonnas kui nende puudest. Kuna eri liikmesriikide vahel puudestaatust alati vastastikku ei tunnustata, puutuvad puuetega inimesed võrdse kohtlemise, mittediskrimineerimise ja vaba liikumise põhiõiguste kasutamisel sageli kokku eriliste ja märkimisväärsete raskuste ja takistustega. See kehtib eelkõige teises liikmesriigis lühiajalise viibimise või selle külastamise suhtes Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/38/EÜ¹³ artikli 6 tähenduses, milles on sätestatud, et liidu kodanikel ja nende pereliikmetel on õigus elada teises liikmesriigis kuni kolm kuud, ilma et nende suhtes kohaldataks muid tingimusi või formaalsusi peale nõude omada kehtivat isikutunnistust või passi. Kolme kuud ületavateks perioodideks peavad nimetatud direktiivi artikli 7 kohaselt olema täidetud lisatingimused ning sellisel juhul võib vastuvõttev liikmesriik nimetatud direktiivi artikli 8 kohaselt nõuda liidu kodanikelt registreerimist asjaomastes ametiasutustes.*

---

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT L 158, 30.4.2004, lk 77).

- (13) Välja arvatud juhul, kui seaduses või liikmesriikide vahel on kokku lepitud teisiti, võivad nende puuetega inimeste puuet, kes kolivad töötamise, õppimise või muudel eesmärkidel pikemaks ajaks teise liikmesriiki, hinnata ja ametlikult tunnustada teise liikmesriigi pädevad asutused **või organid** ning nad võivad kooskõlas selles liikmesriigis kohaldatavate normidega saada puudetõendi, puudega isiku kaardi või muu ametliku dokumendi, millega tunnustatakse nende puudestaatust, **või otsuse, mis käsitleb puudel põhinevat õigust spetsiifilistele teenustele.**
- (14) **Selleks et edendada liidu liikuvusprogrammis osalevate puuetega inimeste vaba liikumist, tuleks selle programmi kestel tagada jätkuv võrdne juurdepääs eritingimustele või eeliskohtlemisele või parkimistingimustele ja -rajatistele, kasutades Euroopa puudega isiku kaarti ja Euroopa puudega isiku parkimiskaarti. Liidu liikuvusprogrammid hõlmavad programme, mille liit on loonud, et toetada isikute liikuvust teise liikmesriiki kindlaksmääratud ajaks hariduse, koolituse, kutsealasel, ühiskondlikul või kultuurilisel eesmärgil, näiteks Euroopa solidaarsuskorpuse programm või programm „Erasmus+“, mis on loodud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustega (EL) 2021/888¹⁴ ja (EL) 2021/817¹⁵.**

---

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/888, millega luuakse Euroopa solidaarsuskorpuse programm ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2018/1475 ja (EL) nr 375/2014 (ELT L 202, 8.6.2021, lk 32).

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/817, millega luuakse liidu haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordiprogramm „Erasmus+“ ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1288/2013 (ELT L 189, 28.5.2021, lk 1).

- (15) Isikutel, kellel on tunnustatud puudestaatust ***või puudel põhinev õigus spetsiifilistele teenustele*** ja kes reisivad liikmesriiki või külastavad lühikese aja vältel liikmesriiki, mis ei ole nende elukohaliikmesriik, tekib siiski ***sageli*** märkimisväärseid raskusi ***ja takistusi*** seal pakutavatest eritingimustest või eeliskohtlemisest kasu saamisel, kui nende puudestaatust ***või puudel põhinevat õigust spetsiifilistele teenustele*** ei tunnustata liikmesriigis, kuhu nad reisivad või mida nad külastavad, ja kui neil ei ole puudetõendit, puudega isiku kaarti või muud ametlikku dokumenti, millega tõendatakse nende puudestaatust ***või puudel põhinevat õigust spetsiifilistele teenustele*** vastuvõttvas liikmesriigis. ***Teise liikmesriiki reisisid või seda külastades on oma puude tõendamiseks sageli raskusi eelkõige mittenähtava puudega inimestel.***
- (16) Teise liikmesriiki reisivad või teist liikmesriiki külastavad puuetega inimesed on seatud vaba liikumise õiguse kasutamisel ***märkimisväärselt*** ebasoodsasse olukorda võrreldes ***puueteta*** inimestega ja puuetega ***inimestega***, kellel on puudetõend, puudega isiku kaart või muu ametlik dokument, mis tõendab nende puudestaatust ***või puudel põhinevat õigust spetsiifilistele teenustele*** liikmesriigis, kuhu nad reisivad või mida külastavad.

- (17) Lisaks tekitab puuetega inimeste jaoks **märkimisväärset** ebakindlust teadmatus, kas ja mil määral tunnustatakse ■ nende puudestaatust **või puudel põhinevat õigust spetsiifilistele teenustele** ja seda staatust või õigust tõendavaid ametlikke dokumente teise liikmesriiki reisisid või seda külastades. **Seda probleemi süvendab nende konkreetseid õigusi ja olemasolevaid eeliseid käsitleva veebipõhise teabe piiratud kättesaadavus.** Lõppkokkuvõttes võivad puuetega inimesed hoiduda oma vaba liikumise õiguse kasutamisest **ning ühiskonnas täielikult ja tõhusalt osalemisest.**
- (18) **Liidu kodanikud on mitmes Euroopa Parlamendile esitatud petitsioonis väljendanud muret puuete vastastikuse tunnustamise puudumise pärast kogu liidus ja taotlenud kogu liitu hõlmava puudega isiku kaardi kasutuselevõttu.**

- (19) Lisaks **mitmesugustele nähtavatele ja nähtamatutele**, füüsilistele, **sotsiaalsetele** ja muudele takistustele juurdepääsul avalikele ja eraruumidele **ja teenustele** on **mõistlike abinõude puudumine** ja suured kulud peamised tegurid, mis pärsivad paljude puuetega inimeste reisimist. Puuetega inimestel on erivajadused, mis **toovad kaasa puudega seotud lisakulud** ja võivad nõuda neid saatvate või abistavate isikute, sealhulgas riiklike õigusaktide või tavade kohaselt isiklike abistajatena tunnustatud isikute **või viipekeele tõlkide või abiloomade kasutamist**, mistõttu nende reisikulud on puueteta inimeste reisikuludest suuremad. See, et puudestaatust **või puudel põhinevat õigust spetsiifilistele teenustele** ei tunnustata teistes liikmesriikides, võib piirata nende juurdepääsu eritingimustele või eeliskohtlemisele või puuetega inimestele ette nähtud parkimistingimustele ja -rajatistele, nagu tasuta juurdepääs või vähendatud tariifid, **eeliskohad ühistranspordis ja reserveeritud parkimiskohad**, ning see mõjutab nende reisikulusid, elu, **sotsiaalset ja majanduslikku integratsiooni ning isiklikku autonoomiat**. Lisaks võib **psühhosotsiaalsete, kognitiivsete, füüsiliste või sensorsete ligipääsetavusmeetmete laialdane puudumine viia puuetega inimeste diskrimineeriva kohtlemiseni**.

- (20) Tasu eest või tasuta pakutav eeliskohtlemine, näiteks isiklik abistamine, eelisjuurdepääs või **võimalus saada järjekorras ette**, on **sageli** oluline selleks, et puuetega inimestel oleks juurdepääs mitmesugustele teenustele, tegevustele või rajatistele ning võimalus neist **täiel määral kasu saada**. Kuna aga võib juhtuda, et liikmesriigis, mida nad külastavad või kuhu reisivad, ei tunnustata **vastastikku** puudestaatust **või puudel põhinevat õigust spetsiifilistele teenustele** ega teistes liikmesriikides väljastatud ning nende staatust ja õigust **■** tõendavaid ametlikke dokumente, ei pruugi puuetega inimestel olla võimalik kasu saada eritingimustest või eeliskohtlemisest, mida selle liikmesriigi avaliku sektori asutused või eraettevõtjad pakuvad selles liikmesriigis, kuhu nad reisivad või mida külastavad, väljastatud puudetõendi, puudega isiku kaardi või muu puudestaatust **või puudel põhinevat spetsiifiliste teenuste saamise õigust** tõendava ametliku dokumendi omanikele.

- (21) 2016. aastal käivitatud ja kaheksas liikmesriigis läbi viidud ELi puudega isiku kaardi katseprojekt, **mis oli küll vabatahtlik ja piiratud ulatusega, tõi välja selle, et puudestaatuse või puudel põhineva spetsiifiliste teenuste saamise õiguse vastastikuse tunnustamise hõlbustamine eri liikmesriikide vahel annab** eelised, mida puuetega inimesed saavad kasutada juurdepääsul eritingimustele või eeliskohtlemisele seoses kultuuri-, vaba aja veetmise, spordi- ja mõnel juhul ka transporditeenustega ning mis toetavad nende lühiajalist piiriülest liikumist liidus, **ning näitas, et kaardi eesmärgid on puuetega inimeste praeguste vajaduste seisukohast jätkuvalt asjakohased.** Lisaks sisaldas see katseprojekt muid näiteid teenustest, tegevustest ja rajatistest, mille puhul puuetega inimestele pakutakse eritingimusi või eeliskohtlemist.
- (22) Puuetega inimesed võivad oma puudestaatuse **või puudel põhineva spetsiifiliste teenuste saamise õiguse** alusel taotleda oma elukohaliikmesriigi pädevatelt asutustelt **või organitelt** puudega isiku parkimiskaarti, milles tõendatakse õigust teatavatele puuetega inimestele mõeldud parkimistingimustele ja -rajatistele. Igal liikmesriigil on kas kohalikul, piirkondlikul või riiklikul tasandil kehtestatud kord puuetega isikute või neid saatvate või abistavate isikute, sealhulgas isiklike abistajate parkimiskaardi taotlemiseks ning kriteeriumid, mis peavad olema kaardi saamise tingimustele vastamiseks täidetud.

- (23) Nõukogu soovitus 98/376/EÜ¹⁶ on esitatud Euroopa puuetega inimeste parkimiskaardi näidis, mis hõlbustab selliste parkimiskaartide tunnustamist kõigis liikmesriikides. Kuna kõnealune soovitus *on mittesiduv*, on *selle* rakendamine, riiklike konkreetsete täienduste lisamine või näidisele kõrvale kaldumine kaasa toonud erinevate puuetega inimeste *parkimiskaartide* kasutuselevõtu. Sellised erinevused takistavad nende parkimiskaartide piiriülest tunnustamist kõigis liikmesriikides ning pärsib puuetega inimeste parkimiskaardi omanike juurdepääsu puuetega isikutele ette nähtud *eriomastele* parkimistingimustele ja -rajatistele teistes liikmesriikides. Lisaks ei ole seda soovitus ajakohastatud, et võtta arvesse tehnoloogia ja digitaliseerimise arengut. Liikmesriikidel *on samuti olnud* probleeme puudega inimeste parkimiskaartide võltsimise ja pettusega, sest vorming on tavaliselt üsna lihtne ja kergesti võltsitav ning liikmesriigiti erinev, mis omakorda raskendab kontrollimist. *Võttes arvesse käesolevat direktiivi, milles sätestatakse selles valdkonnas üksikasjalikumad õiguslikult siduvad õigusnormid, ei täida soovitus 98/376/EÜ enam oma eesmärke. Liikmesriikidel peaks siiski olema võimalik lubada, et puuetega inimeste parkimiskaartidel, mis on väljastatud kooskõlas kõnealuse soovitusega enne käesoleva direktiivi ülevõtmise meetmete kohaldamise kuupäeva, on nende territooriumil sama mõju kui Euroopa puudega isiku parkimiskaardil.*

---

¹⁶ Nõukogu 4. juuni 1998. aasta soovitus 98/376/EÜ puuetega inimeste parkimiskaardi kohta (EÜT L 167, 12.6.1998, lk 25).

- (24) Selleks et hõlbustada puuetega inimeste juurdepääsu teistes liikmesriikides eritingimustele või eeliskohtlemisele, mis on seotud teenuste, **sealhulgas reisijateveoteenuste**, tegevuste ja rajatistega, **samuti** juhul, kui neid pakutakse tasuta liikmesriigis, mille elanikud nad ei ole, tuleks kõrvaldada teise liikmesriiki reisimisel või selle külastamisel esinevad takistused ja raskused, mis on tingitud sellest, et ei **vastastikku** tunnustata nende inimeste puudestaatust **või puudel põhinevat spetsiifiliste teenuste saamise õigust** ning teistes liikmesriikides väljastatud seda staatust või õigust ■ tõendavaid ametlikke dokumente ja parkimisõigusi.
- (25) Selleks, et puuetega inimesed saaksid **lühikeseks ajaks teise liikmesriiki reisides või seda külastades** hõlpsamini kasutada ■ õigust saada eritingimusi või eeliskohtlemist, mida pakuvad avaliku sektori asutused või eraettevõtjad, ilma kodakondsuse alusel diskrimineerimiseta ja samadel alustel kui puuetega inimesed asjaomases liikmesriigis, ning selleks, et hõlbustada kõigi transpordivahendite ning puuetega inimestele mõeldud parkimistingimuste ja -rajatiste kasutamist samadel alustel kui selles liikmesriigis, on vaja kehtestada raamistik, normid ja ühtsed tingimused, sealhulgas ühtne standardnäidis, Euroopa puudega isiku kaardi kui tunnustatud puudestaatuse **või puudel põhineva spetsiifiliste teenuste saamise õiguse** tõendi jaoks ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi jaoks, mis tõendab nende tunnustatud õigust kasutada puuetega inimestele mõeldud parkimistingimusi ja -rajatisi. **Lisaks peaks liikmesriikidel olema võimalik otsustada kohaldada käesolevat direktiivi isikute suhtes, kellel on tunnustatud puudestaatust või puudel põhinev õigus spetsiifilistele teenustele, lühiajalisest viibimisest kauem.**

- (26) Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi vastastikune tunnustamine peaks võimaldama ja tagama liikmesriigis tunnustatud puudestaatusega **või puudel põhineva spetsiifiliste teenuste saamise õigusega** inimestele juurdepääsu eritingimustele või eeliskohtlemisele, mida pakuvad avaliku sektori asutused või eraettevõtjad paljude teenuste, tegevuste ja rajatiste puhul, sealhulgas juhul, kui neid pakutakse tasuta, samuti peaks see tagama puuetega inimeste, **ja vajaduse korral neid saatvate või abistavate isikute, sealhulgas isiklike abistajate**, juurdepääsu neile ettenähtud parkimistingimustele ja -rajatistele võrdsetel tingimustel nendega, mis on ette nähtud vastuvõtva riigi pädevate asutuste **või organite** väljastatud riiklike puudetõendite, puudega isiku kaartide või **olemasolu korral** muude puudestaatust tõendavate ametlike dokumentide ja puudega isiku parkimiskaartidega.
- (27) Lisaks parkimistingimustele ja -rajatistele hõlmavad käesolevas direktiivis käsitletud teenused, tegevused ja rajatised mitmesuguseid avaliku sektori asutuste või eraettevõtjate poolt kas kohustuslikus korras riiklike või kohalike õigusnormide või juriidiliste kohustuste alusel või vabatahtlikkuse alusel eelkõige eraettevõtjate poolt osutatavaid pidevalt muutuvaid tegevusi, sealhulgas tegevusi, mida ei pakuta tasu eest, mitmesugustes valdkondades, nagu kultuur, vaba aja veetmine, turism, sport, avalik ja eratransport ning **haridus**.

(28) Eritingimuste või eeliskohtlemise näited on tasuta juurdepääs; vähendatud tariifid; teemaksuga teede, sildade või tunnelite vähendatud tasud või kasutusmaksud; eelisjuurdepääs; **pääs liikluspiiranguga või üksnes jalakäijatele ette nähtud alale; eelistekohad ühistranspordis; ühistranspordis**, parkides ja muudes avalikes kohtades ettenähtud ja **hõlpsasti ligipääsetavad** istekohad; juurdepääsetavad istekohad kultuuri- või avalikel üritustel; isiklik abi; abiloomad, **näiteks puuetega inimeste, sh nägemispuudega inimeste jaoks** väga olulised **juhtkoerad ja abikoerad**; abistamine rannas vette minekul; tugi, nt punktkirja, audiogiidide, viipekeelse tõlke kättesaadavus; abivahendite või abi pakkumine; ratastooli laenutamine, ujuva ratastooli laenutamine; kättesaadavas vormingus turismiteabe olemasolu; invarolleri kasutamine teedel või ratastooli kasutamine jalgrattaradadel, ilma et seejuures peaks trahvi maksta. Parkimistingimuste ja -rajatiste **näited** on muu hulgas **tasuta või** laiendatud parkimiskohad või reserveeritud parkimiskohad, **samuti juurdepääs aladele, kus võivad liigelda vaid konkreetsed sõidukid vastavalt riiklikule õigusele, näiteks vähese heitega aladele**. Lennuki, rongi, laeva või bussiga reisijateveoteenuste puhul võivad puuetega inimestele mõeldud eritingimustele või eeliskohtlemisele lisaks reisida **abiloomad, näiteks puuetega inimeste juhtkoerad ja abikoerad, sh nägemispuudega inimeste jaoks**, isiklikud abistajad, **viipekeele tõlgid** või muud puudega isikuid või piiratud liikumisvõimega isikuid saatvad või abistavad isikud tasuta või **vähendatud hindadega ning** istuda, kui see on teostatav, selle puudega isiku kõrva, keda nad saavad. **Puudega inimene määrab teda saatvad või abistavad isikud ise või määravad need tema seaduslikud eestkostjad, ja need isikud võivad puuetega inimeste vajadustest sõltuvalt muutuda.**

- (29) *Isiklikud abistajad saadavad või abistavad kooskõlas liikmesriigi õiguse või tavadega puuetega inimesi või vajaduse korral teevad lepingulise suhte raames igapäevaseid toiminguid, et soodustada inimese isiklikku autonoomiat, hõlbustada ühiskondlikku elu ja edendada puuetega inimeste iseseisvat elu. Isiklikud abistajad, olenemata nende kodakondsusest, peaksid saama saata või abistada puuetega inimesi, kes kasutavad Euroopa puudega isiku kaarti või Euroopa puudega isiku parkimiskaarti, kui nad reisivad oma elukohaliikmesriigist erinevasse liikmesriiki või külastavad seda, tingimusel et neil on kohaldatava liidu ja riigisisese õiguse alusel õigus liikuda kogu liidus.*
- (30) *Liikmesriigid peaksid vajaduse korral, kooskõlas asjakohase liidu õigusega, tagama, et piiriülese reisijateveo teenuste osutajad annavad reisijatele, kellel on pileti ostmisel Euroopa puudega isiku kaart, määruste (EL) nr 181/2011 ja (EL) nr 1177/2010 kohaselt selget teavet eritingimuste või eeliskohtlemise kohta, mida kohaldatakse reisi eri osade suhtes kogu reisi vältel, või teevad määruse (EL) 2021/782 kohaselt sellise teabe taotluse korral kättesaadavaks, et vältida olukorda, kus Euroopa puudega isiku kaarti omavatel reisijatel ei ole sama transpordiga teise liikmesriiki sisenedes seal kehtivat reisidokumenti.*

- (31) Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi väljastamine, ***pikendamine ja tühistamine*** liikmesriigis määratakse kindlaks käesoleva direktiiviga koos selles liikmesriigis kohaldatavate ***õigusnormide***, menetluste ja pädevustega puuetega inimeste puudestaatuse ***või puudel põhineva spetsiifiliste teenuste saamise õiguse*** ning parkimisõiguste hindamiseks ja tunnustamiseks. ***Kui liikmesriigid väljastavad Euroopa puudega isiku kaardi otse, peaksid nad küsima asjaomase isiku nõusolekut. Euroopa puudega isiku kaardi väljastamine ja pikendamine peaks olema tasuta, kaardi uuesti väljastamise eest võidakse nõuda kaotsimineku või kahjustumise korral tasu. Euroopa puudega isiku parkimiskaardi väljastamine ja pikendamine peaks olema kas tasuta või tasuline. Võimalikud tasud, mida nõutakse Euroopa puudega isiku kaardi uuesti väljastamise eest kaotsimineku või kahjustumise korral või Euroopa puudega isiku parkimiskaardi väljastamise ja pikendamise eest, ei tohiks ületada asjakohaseid halduskulusid ning neid ei tohiks kehtestada tasemel, mis takistaks või heidutaks puuetega inimesi neid kaarte omandamast või uuesti omandamast.***

- (32) Lisaks *Euroopa puudega isiku kaardi* füüsilisele versioonile peaksid liikmesriigid kehtestama kaardi digitaalse versiooni **ja peaksid saama kehtestada Euroopa puudega isiku parkimiskaardi digitaalse versiooni, kui rakendusaktidega on kehtestatud tehniline kirjeldus. Sellised kirjeldused** peaksid tuginema kogemustele, mis on saadud Euroopa tasandil tehtud ja käimasolevast tööst tõendite ja dokumentide digiteerimise valdkonnas, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/953¹⁷ alusel loodud ELi digitaalne COVID-tõend, ning peaksid võimaldama Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa *puudega isiku* parkimiskaardi kasutamist **digiidentiteedikukru abil liidu tasandil**. Puuetega inimesi tuleks **nendest võimalustest teavitada ja neil peaks olema vabadus otsustada**, kas kasutada **Euroopa puudega isiku kaardi füüsilist või digitaalset versiooni või mõlemat. Liikmesriikides, kus Euroopa puudega isiku parkimiskaardi füüsilist versiooni täiendab digitaalne versioon, peaksid puuetega isikud saama taotleda kaardi füüsilist versiooni ja soovi korral kaardi nii digitaalset kui ka füüsilist versiooni.**

---

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/953, millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste COVID-19 vaksineerimis-, testimis- ja läbipõdemistõendite (ELi digitaalne COVID-tõend) väljaandmise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik, et hõlbustada vaba liikumist COVID-19 pandeemia ajal (ELT L 211, 15.6.2021, lk 1).

- (33) Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi väljastamine puuetega inimestele hõlmab isikuandmete, sealhulgas eelkõige kaardi omaniku puudestaatusega seotud andmete töötlemist; nimetatud andmed kujutavad endast terviseandmeid, millele on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679¹⁸ artikli 4 punktis 15, ja kuuluvad kõnealuse määruse artikli 9 tähenduses isikuandmete eriliiki. Igasugune käesoleva direktiivi kontekstis toimuv isikuandmete töötlemine peab olema kooskõlas kohaldatavate andmekaitsealaste õigusaktidega, eelkõige määrusega (EL) 2016/679. Käesoleva direktiivi ülevõtmisel peavad liikmesriigid tagama, et riiklikud õigusaktid sisaldavad asjakohaseid kaitsemeetmeid, mida kohaldatakse isikuandmete, eelkõige isikuandmete eriliikide töötlemise suhtes. Liikmesriigid peaksid ühtlasi tagama käesoleva direktiivi otstarbel kogutud ja salvestatud andmete turvalisuse, tervikluse, ehtsuse ja konfidentsiaalsuse.
- (34) Liikmesriik, kes vastutab Euroopa puudega isiku kaardi või Euroopa puudega isiku parkimiskaardi väljastamise eest, peaks olema see liikmesriik, kus isik **liidu õiguse kohaselt** tavaliselt elab **ning kus ta saab oma puudestaatuse kohta hinnangu või puudel põhineva õiguse spetsiifilistele teenustele**. Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi omanikel peaks olema võimalik kasutada neid kaarte mis tahes muus liikmesriigis viibimise ajal.

---

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

- (35) *Euroopa puudega isiku kaart ja Euroopa puudega isiku parkimiskaart* on mõeldud selleks, et aidata **kõigil puuetega inimestel** tõhusalt kasutada oma vaba liikumise õigust ning et neil oleks **võrdne juurdepääs eritingimustele või eeliskohtlemisele või parkimistingimustele ja -rajatistele seoses** liikmesriikide pakutavate teenuste, tegevuste ja rajatistega, sealhulgas juhul, kui neid ei pakuta tasuta eest. **See kehtib eelkõige** puuetega inimeste kohta, kes reisivad teise liikmesriiki või külastavad seda **töölalasel või hariduslikul eesmärgil**.
- (36) Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi vastastikuse tunnustamise kavandatav raamistik ei mõjuta liikmesriigi pädevust hinnata ja tunnustada puudestaatust **või puudel põhineva spetsiifiliste teenuste saamise õigust** ning pakkuda eritingimusi ja eeliskohtlemist, nagu puuetega inimeste, **sealhulgas abiloomi kasutavate puuetega inimeste**, või neid saatvate või abistavate isikute, sealhulgas isiklike abistajate tasuta juurdepääs teatavatele teenustele või vähendatud tariifid selliste teenuste eest. Samuti ei **kehtestata sellega avaliku sektori asutustele ega eraettevõtjatele kohustust kehtestada puuetega inimestele eritingimusi või eeliskohtlemist, ega kehtestata tsentraliseeritud liidu loetelu Euroopa puudega isiku kaardi omanike eritingimuste ja eeliskohtlemise kohta eri liikmesriikides. Avaliku sektori asutused ja eraettevõtjad võivad pakkuda teatavaid eritingimusi või eeliskohtlemist ainult konkreetsele puuetega inimeste rühmale, sõltuvalt konkreetse rühma vajadustest.**

(37) *Euroopa puudega isiku kaarti võib nõuda puudestaatuse tõendina, et saada käesoleva direktiivi kohaselt võrdsetel tingimustel juurdepääs mis tahes eritingimustele või eeliskohtlemisele seoses teenuste, tegevuste või rajatistega, sealhulgas juhul, kui neid ei pakuta tasuta eest, ning mida pakutakse või mis on ette nähtud puuetega inimestele või neid saatvatele või neid abistavatele isikutele, sealhulgas nende isiklikele abistajatele. Euroopa puudega isiku kaarti ei tohiks siiski puude tõendamiseks nõuda, et saada juurdepääs muude liidu õigusnormidega või liikmesriigi õiguses sätestatud ning käesoleva direktiivi kohaldamisalasse mittekuuluvatele õigustele ja neid kasutada, sealhulgas õigused, mille alusel pakutakse erihüvitisi, eritingimusi või sooduskohtlemist. Kui kooskõlas liidu õigusega võib nõuda puudetõendit, puudega isiku kaarti või muud puuetega inimeste ametlikku dokumenti, ei tohiks Euroopa puudega isiku kaarti puude tõendamiseks nõuda, välja arvatud juhul, kui liikmesriik otsustab ühendada oma riikliku puudetõendi, puudega isiku kaardi või muu puuetega inimeste ametliku dokumendi Euroopa puudega isiku kaardiga.*

(38) *Käesolevat direktiivi ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EÜ) nr 883/2004¹⁹ ja (EÜ) nr 987/2009²⁰ kohaste sotsiaalkindlustushüvitiste suhtes, sotsiaalkindlustuse, sotsiaalkaitse või tööhõive valdkonna spetsiaalsete osamakseliste või mitteosamakseliste rahaliste või mitterahaliste hüvitiste suhtes ega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/38/EÜ artikli 24 lõikega 2 hõlmatud sotsiaalabi suhtes. Kuna käesoleva direktiivi eesmärk on hõlbustada, et puuetega inimesed saaksid lühikeseks ajaks teise liikmesriiki reisides või seda külastades hõlpsamini kasutada õigust saada eritingimusi või eeliskohtlemist, ei kohaldata käesolevat direktiivi ka puuetega inimeste pikaajaliseks kaasamiseks, puuetega toimetulekuks ja rehabiliteerimiseks ette nähtud tasuliste või tasuta teenuste suhtes ega eritingimuste või eeliskohtlemise suhtes, et saada juurdepääs teenustele, mida pakutakse puuetega isikutele nende individuaalsete vajaduste alusel ja täiendavate kriteeriumide täitmise korral puudel põhineva spetsiifiliste teenuste saamise õiguse individuaalse hindamise või sellekohase otsuse alusel ja mis erinevad puuetega inimestele osutatavatest teenustest, mis ei vasta sellistele täiendavatele kriteeriumidele. Käesoleva direktiivi rakendamist ei tohiks siiski kasutada selleks, et jätta puuetega inimestele juba pakutavad eritingimused või eeliskohtlemine käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja, seades nende tingimuseks täiendavate kriteeriumide täitmise.*

---

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (ELT L 166, 30.4.2004, lk 1).

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 987/2009, milles sätestatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta) rakendamise kord (ELT L 284, 30.10.2009, lk 1).

- (39) Selleks et suurendada teadlikkust ja võimaldada **puuetega isikutele** juurdepääsu eritingimustele või eeliskohtlemisele teise liikmesriiki reisides või seda külastades, peaksid **liikmesriigid** tegema kogu asjakohase teabe Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi saamise tingimuste, normide, tavade ja menetluste ning nende hilisema kasutamise kohta avalikult kättesaadavaks selgelt, terviklikult ja kasutajasõbralikult ning puuetega inimestele ligipääsetavas vormis, järgides direktiivi (EL) 2019/882 I lisas teenuste suhtes kehtestatud asjakohaseid ligipääsetavusnõudeid, **sealhulgas viipekeel, punktkiri, abiformaat ning helifunktsioonid. Liikmesriigid peaksid püüdma tagada, et sellise teabe keerukus ei ületaks Euroopa Nõukogu Euroopa keeleõppe raamdokumendi taset B1 (kesktase).**
- (40) **Komisjon peaks looma spetsiaalse liidu veebilehe. Liidu veebilehel peaks olema link iga liikmesriigi riiklikule veebisaidile. Liidu veebileht peaks olema kättesaadav kõigis liidu ametlikes keeltes, rahvusvahelises viipekeeltes ja riiklikes viipekeeltes ning ligipääsetavas ja kergesti loetavas vormingus kooskõlas direktiivi (EL) 2019/882 I lisas teenuste suhtes kehtestatud asjakohaste ligipääsetavusnõuetega. Nimetatud veebilehel olev teave peaks olema kergesti mõistetav, nii et selle keerukus ei ületaks Euroopa Nõukogu Euroopa keeleõppe raamdokumendis määratletud taset B1 (kesktase).**

(41) *Arusaamatuste, suhtlustökete või vähese teadlikkuse tõttu ei saa puuetega, eriti nähtamatu puudega inimesed alati oma puude seisukohast kõige asjakohasemat tuge ja mõistlikke abinõusid, sealhulgas ühistranspordi kasutamisel või riiklike ametiasutustega suhtlemisel, samuti hädaolukordades. Selleks et stimuleerida teenuseosutajaid ja võimaldada puuetega isikutele juurdepääsu eritingimustele või eeliskohtlemisele, peaksid liikmesriigid suurendama avaliku sektori asutuste ja eraettevõtjate teadlikkust Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi olemasolust ja kasutamisest ning julgustama neid vabatahtlikult pakkuma puuetega inimestele eritingimusi või eeliskohtlemist. Eelkõige saavad liikmesriigid julgustada avaliku sektori asutusi ja eraettevõtjaid, näiteks teabe jagamise kaudu võimalike eritingimuste või eeliskohtlemise kohta ning koolituse pakkumise kaudu puuetega inimeste suhtes teadlikkuse suurendamise kohta, et tagada pakutavate eritingimuste või eeliskohtlemise asjakohasus, tõhusus ja kaasavus. Liikmesriigid peaksid püüdma selliseid meetmeid välja töötada, rakendada ja hinnata puuetega inimeste ja neid esindavate organisatsioonidega konsulteerides.*

- (42) *Avaliku sektori asutused, kes pakuvad puuetega inimestele eritingimusi või eeliskohtlemist või parkimistingimusi ja -rajatise, peaksid tegema sellise teabe puuetega inimestele avalikult kättesaadavaks selgel, terviklikul, kasutajasõbralikul ja juurdepääsetaval kujul, sealhulgas avaliku sektori asutuste ametliku veebisaidi kaudu, kui see on olemas, või muude sobivate vahendite abil kooskõlas direktiivi (EL) 2019/882 I lisas teenuste suhtes kehtestatud asjakohaste ligipääsetavusnõuetega, sealhulgas viipekeele, punktkirja, abiformaadi ning helifunktsioonide abil. Eraettevõtjaid, kes pakuvad puuetega inimestele eritingimusi või eeliskohtlemist või parkimistingimusi ja -rajatise, tuleks samuti julgustada tegema sellise teabe avalikult kättesaadavaks selgel, terviklikul, kasutajasõbralikul ja juurdepääsetaval kujul.*
- (43) Liikmesriigid peaksid **komisjoni toetusel** võtma vajalikud meetmed, et vältida Euroopa puudega isiku kaardiga ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardiga **seotud** võltsimise või pettuse ohtu, ning võitlema aktiivselt nende kaartide petturliku väljastamise, petturliku kasutamise ja võltsimise vastu. **Liikmesriigid peaksid vahetama teavet selliste juhtumite kohta, et tagada liikmesriikidevaheline vastastikune usaldus, kuna puudestaatuse vastastikune tunnustamine on Euroopa puudega isiku kaardi nurgakivi. Liikmesriigid peaksid tagama, et võltsimis- või pettuseohu vältimiseks võetavates meetmetes järgitakse puuetega inimeste õigusi ning nendega ei kaasneks häbimärgistamist. Liikmesriigid peaksid nende meetmete kavandamisel ja rakendamisel konsulteerima puuetega inimeste ja neid esindavate organisatsioonidega.**

- (44) Selleks et tagada käesoleva direktiivi nõuetekohane kohaldamine, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte, et täiendada käesolevat direktiivi, et kehtestada Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi **füüsiliste** versioonide kaartide digielemendid, **et ennetada pettust ja selle vastu võidelda**, ning muuta **käesolevas direktiivis sätestatud kaartide standardvormi andmevälju, kui sellised muudatused on vajalikud**, et kohandada vormingut tehnika arenguga, et vältida võltsimist ja pettust, **tegeleda kuritarvitamise või väärkasutusega** ning tagada koostalitlusvõime.
- (45) Selleks et tagada käesoleva direktiivi ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et **kehtestada Euroopa puudega isiku kaardi juurdepääsetav digitaalne versioon** ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi **juurdepääsetav digitaalne versioon liikmesriikidele, kes otsustavad täiendada füüsilist versiooni digitaalsega, ning kehtestada kaartide füüsilise versiooni turva- ja digielementidega ja koostalitlusvõimega seotud ühtsed tehnilised kirjeldused**. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011²¹.

---

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (46) *Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1725²² peab komisjon konsulteerima Euroopa Andmekaitseinspektoriga delegeeritud õigusaktide või rakendusaktide ettevalmistamisel, kui need mõjutavad üksikisikute õiguste ja vabaduste kaitset isikuandmete töötlemisel. Komisjon võib samuti konsulteerida Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kui asjaomased õigusaktid on eriti olulised üksikisikute õiguste ja vabaduste kaitse seisukohast isikuandmete töötlemisel.*
- (47) Liikmesriigid peaksid tagama, et käesoleva direktiivi järgimise ja täitmise tagamiseks on olemas piisavad ja tõhusad vahendid, ning nad peaksid kehtestama asjakohased õiguskaitsevahendid, sealhulgas nõuete täitmise kontroll ning haldus- või kohtumenetlused, tagamaks et puuetega inimesed, neid saatvad või abistavad isikud, sealhulgas isiklikud abistajad, samuti avalik-õiguslikud asutused, *näiteks võrdõiguslikkust edendavad asutused*, või eraõiguslikud ühendused, organisatsioonid, *eelkõige puuetega inimeste esindusorganisatsioonid*, või muud juriidilised isikud, kellel on õigustatud huvi *tagada käesoleva direktiivi järgimine*, võivad kooskõlas liikmesriigi õiguse ja tavadega võtta puudega isiku nõusolekul tema nimel või tema toetuseks meetmeid. *Liikmesriigid peaksid tagama, et nimetatud vahendite puhul võetakse arvesse ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni artiklit 13 ja selle konventsiooni artiklis 2 määratletud mõistlike abinõude võtmise põhimõtet.*

---

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

- (48) Liikmesriigid peaksid võtma asjakohaseid meetmeid ■ käesolevas direktiivis sätestatud kohustuste rikkumise või täitmata jätmise korral ja ■ selle kohaldamisalasse kuuluvate õiguste rikkumise korral. **Asjakohased meetmed peaksid olema mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ning** need võivad hõlmata haldus- ja rahalisi karistusi, nagu **hoiatused**, trahvid või **piisava** hüvitise maksmine, ning muud liiki karistusi.
- (49) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas **ja ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis** tunnustatud põhimõtteid. Eelkõige on käesoleva direktiivi eesmärk tagada, et täielikult austataks puuetega inimeste õigusi saada kasu meetmetest, mille eesmärk on tagada nende iseseisvus, sotsiaalne, **majanduslik** ja tööalane lõimimine ning osalemine ühiskonnaelus, ning edendada harta artikli 26 kohaldamist.
- (50) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt **toetada puuetega inimeste vaba liikumise õigust ja** parandada puuetega inimeste võimalusi reisida teise liikmesriiki või seda külastada, **ning sellega võidelda nende vastu suunatud diskrimineerimise vastu**, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda normide ja ühtsete tingimustega raamistiku loomise meetme ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva direktiiviga kehtestatakse:

- a) õigusnormid, millega reguleeritakse puudestaatust või **puudel põhinevat õigust spetsiifilistele teenustele tõendava** Euroopa puudega isiku kaardi väljastamist, **et edendada** puuetega inimeste **liikumisvabadust ja** hõlbustada puuetega inimeste lühiajalist viibimist muus kui nende elukohaliikmesriigis, võimaldades neile **võrdse** juurdepääsu eritingimustele või eeliskohtlemisele seoses teenuste, tegevuste või rajatistega, sealhulgas juhul, kui neid pakutakse tasuta, mida pakutakse või mis on ette nähtud puuetega inimestele **selles liikmesriigis, sealhulgas abiloomi kasutavatele puuetega inimestele, ja vajaduse korral** neid saatvatele või abistavatele **isikutele**, sealhulgas nende isiklikele **abistajatele**;

- b) ***õigusnormid, millega reguleeritakse puuetega inimestele ette nähtud parkimistingimustele ja -rajatistele juurdepääsu õigust tõendava Euroopa puudega isiku parkimiskaardi väljastamist, et edendada puuetega inimeste liikumisvabadust ning hõlbustada puuetega inimeste lühiajalist viibimist muus kui nende elukohaliikmesriigis, võimaldades neile võrdse juurdepääsu parkimistingimustele ja -rajatistele, mida pakutakse või mis on ette nähtud puuetega inimestele selles liikmesriigis ning vajaduse korral neid saatvatele või abistavatele isikutele, sealhulgas nende isiklikele abistajatele;***
- c) Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi ühtsed näidised.

Artikkel 2

Kohaldamisala

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse parkimistingimuste ja -rajatiste ning kõigi olukordade suhtes, kus avaliku sektori asutused või eraettevõtjad pakuvad puuetega inimestele eritingimusi või eeliskohtlemist seoses juurdepääsuga järgmistele teenustele, tegevustele ja rajatistele ***lühiajalise viibimise kontekstis***:
- a) teenused ELi toimimise lepingu artikli 57 tähenduses,
  - b) reisijateveoteenused,
  - c) muud tegevused ja rajatised, **■** sealhulgas juhul, kui neid ei pakuta tasuta eest.

2. ***Liikmesriigid kohaldavad käesolevat direktiivi liidu liikuvusprogrammis osalevate Euroopa puudega isiku kaardi või Euroopa puudega isiku parkimiskaardi omanike suhtes kõnealuse programmi kestuse jooksul lühiajalisest viibimisest pikemate ajavahemike suhtes.***

Liikmesriigid võivad samuti otsustada kohaldada käesolevat direktiivi nende territooriumi külastavate või seal viibivate Euroopa puudega isiku kaardi või Euroopa puudega isiku parkimiskaardi omanike lühiajalisest viibimisest pikemate ajavahemike suhtes.

3. Käesolevat direktiivi ei kohaldata järgmise suhtes:
- a) määruste (EÜ) nr 883/2004 ja (EÜ) nr 987/2009 kohased sotsiaalkindlustushüvitised;
  - b) spetsiaalsed osamakselised või mitteosamakselised rahalised või mitterahalised hüvitised sotsiaalkindlustuse, sotsiaalkaitse või tööhõive valdkonnas;
  - c) direktiivi 2004/38/EÜ artikli 24 lõikega 2 hõlmatud sotsiaalabi;
  - d) ***tasulised või tasuta teenused, mida osutatakse puuetega inimeste pikaajaliseks kaasamiseks, puuetega toimetulekuks ja rehabiliteerimiseks;***
  - e) ***eritingimused või eeliskohtlemine, et puuetega inimesed saaksid juurdepääsu teenustele, mida pakutakse nende individuaalsete vajaduste alusel ja täiendavate kriteeriumide täitmise alusel, tuginedes spetsiifiliste teenuste saamise õiguse individuaalsele hindamisele või sellekohasele otsusele.***

4. Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide pädevust määrata kindlaks puudestaatuse **või puudel põhineva spetsiifiliste teenuste saamise õiguse** hindamise ja tunnustamise tingimused või tingimused, mille alusel antakse õigus puuetega inimestele ettenähtud parkimistingimustele ja -rajatistele. Direktiiv ei mõjuta liikmesriikide pädevust väljastada ■ puuetega inimestele riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil puudetõendit, puudega isiku kaarti või muud ametlikku dokumenti, **sealhulgas otsust, mis käsitleb puudel põhinevat õigust spetsiifilistele teenustele**.
5. Käesolev direktiiv ei **mõjuta** liikmesriikide pädevust tagada puuetega inimestele, **sealhulgas abiloomi kasutavatele puuetega inimestele**, neid saatvatele või abistavatele isikutele, sealhulgas nende isiklikele abistajatele, erisoodustusi või konkreetseid soodustingimusi või eeliskohtlemist, nagu tasuta juurdepääs või vähendatud tariifid, ega liikmesriikide pädevust nende tagamist nõuda.

6. Käesolev direktiiv ei piira puuetega inimeste või neid saatvate või abistavate isikute, sealhulgas nende isiklike abistajate **või abiloomade** õigusi, mis võivad põhineda muudel liidu õiguse või liidu õigust rakendavate riigisiseste õigusaktide sätetel, sealhulgas õigusi, millega nähakse ette erisoodustused, eritingimused või eeliskohtlemine. ***Euroopa puudega isiku kaarti ei tohi nõuda puude tõendamiseks käesolevas lõikes osutatud õigustele juurdepääsuks või nende kasutamiseks, mille puhul võib liidu õiguse kohaselt nõuda puudetõendit, puudega isiku kaarti või muud puuetega inimeste ametlikku dokumenti, välja arvatud juhul, kui asjaomane liikmesriik otsustab ühendada oma riikliku puudetõendi, puudega isiku kaardi või muu puuetega inimeste ametliku dokumendi Euroopa puudega isiku kaardiga.***

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „liidu kodanik“ – isik, kellel on mõne liikmesriigi kodakondsus;
- 2) „pereliige“ – ***direktiivi 2004/38/EÜ artikli 2 punktis 2 määratletud pereliige*** või vaba liikumise õigust kasutava liidu kodaniku ***pereliige*** kõnealuse direktiivi ***artikli 3 lõike 2 tähenduses***, olenemata ***nende*** kodakondsusest ■ ;

- 3) „puuetega inimesed“ – isikud, kellel on pikaajaline füüsiline, vaimne, intellektuaalne või meeleline kahjustus, mis koostoimel mitmesuguste takistustega võib tõkestada nende täielikku ja tõhusat osalemist ühiskonnaelus teistega võrdsetel alustel;
- 4) „isiklik abistaja“ – isik, kes saadab või abistab puuetega inimesi ning keda tunnustatakse sellena vastavalt riigisisesele õigusele või tavale;
- 5) „eritingimused või eeliskohtlemine“ – konkreetsed, sealhulgas **mis tahes** rahaliste tingimustega seotud tingimused, või **mis tahes** abi ja toetusega seotud erikohtlemine, mida pakutakse puuetega inimestele või, kui see on kohaldatav, neid saatvatele või abistavatele isikutele, sealhulgas isiklikele abistajatele või abiloomadele, olenemata sellest, kas eritingimusi ja eeliskohtlemist pakutakse vabatahtlikult või need on kehtestatud õiguslike kohustustega;
- 6) „parkimistingimused ja -rajatised“ – parkimiskoht, mis on ette nähtud puuetega inimestele **või vajaduse korral neid saatvale või abistavale isikule, sealhulgas isiklikele abistajale, eksklusiivselt või** üldiselt, samuti kõik sellega seotud parkimissoodustused või soodustingimused puuetega inimestele, olenemata sellest, kas neid pakutakse vabatahtlikult või need on kehtestatud õiguslike kohustustega;

- 7) *„lühiajaline viibimine“ – kuni kolmekuuline külastus või viibimine teises liikmesriigis;*
- 8) *„abiloom“ – loom, kes osutab abi või täidab ülesandeid puudega inimese heaks kooskõlas liikmesriikide õigusnormide ja tavadega.*

Artikkel 4

Soodustatud isikud

Käesolevat direktiivi kohaldatakse:

- a) liidu kodanike ja pereliikmete suhtes, kelle puudestaatust ***või puudel põhinevat õigust spetsiifilistele teenustele*** on elukohaliikmesriigi pädevad asutused ***või organid*** tunnustanud, ***sealhulgas*** puudetõendi, ***puudega*** isiku kaardi või muu ametliku dokumendiga, mis on välja antud vastavalt riigi pädevustele, tavale ja menetlustele, ***ning neid saata või abistada võivate muude isikute***, sealhulgas isiklike abistajate ***või abiloomade*** suhtes, ***nagu võib olla märgitud nende Euroopa puudega isiku kaardi A-tähega.***

- b) liidu kodanike ja pereliikmete suhtes, kelle õigust puuetega inimestele ettenähtud parkimistingimustele ja -rajatistele tunnustavad nende elukohaliikmesriigis **pädevad asutused või organid, sealhulgas** puudega isiku parkimiskaardi või muu dokumendi abil, mis on välja antud vastavalt riigi pädevustele, tavale ja menetlustele, **ning neid saata või abistada võivate muude isikute**, sealhulgas isiklike abistajate suhtes.

Punkti a osas võib vastavalt riiklikule õigusele ja tavadele tähe „A“ lisada Euroopa puudega isiku kaardile ka suurema toetusevajadusega puuetega inimeste jaoks.

Artikkel 5

Puuetega inimeste võrdne juurdepääs eritingimustele või eeliskohtlemisele

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et Euroopa puudega isiku kaardi omanikele, kes reisivad liikmesriiki või külastavad liikmesriiki, mille elanikud nad ei ole, antakse juurdepääs artikli 2 lõikes 1 osutatud teenuste, tegevuste ja rajatistega seotud eritingimustele või eeliskohtlemisele võrdsetel tingimustel nendega, mis on ette nähtud puuetega inimestele, kellel on puudetõend, puudega isiku kaart või **olemasolu korral** muu ametlik dokument, mis kinnitab nende puudestaatust **või puudel põhinevat spetsiifiliste teenuste saamise õigust** selles liikmesriigis.

█

2. Kui käesolevas direktiivis või muudes liidu õigusaktides ei ole sätestatud teisiti, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed selle tagamiseks, et ***kui lõikes 1 osutatud eritingimused või eeliskoheldmine hõlmavad soodustingimusi puuetega inimesi saatvatele või neid abistavatele isikutele, sealhulgas isiklikele abistajatele, või konkreetseid tingimusi abiloomadele, pakutakse neid soodus- või eritingimusi Euroopa puudega isiku kaardi omanikke saatvatele või abistavatele isikutele, sealhulgas isiklikele abistajatele või abiloomadele, võrdsetel tingimustel Euroopa puudega isiku kaardi omanikuga.***

I

Artikkel 6

Võrdne juurdepääs puuetega inimestele mõeldud parkimistingimustele ja -rajatistele

- 1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et Euroopa puudega isiku parkimiskaardi omanikele, kes reisivad liikmesriiki või külastavad liikmesriiki, mille elanikud nad ei ole, pakutakse juurdepääsu puuetega inimestele mõeldud parkimistingimustele ja -rajatistele võrdsetel tingimustel nendega, mis on selles liikmesriigis ette nähtud seal välja antud puudega isiku parkimiskaartide omanikele.*
- 2. Kui käesolevas direktiivis või muudes liidu õigusaktides ei ole sätestatud teisiti, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed selle tagamiseks, et kui lõikes 1 osutatud parkimistingimused ja -rajatised hõlmavad soodustingimusi puuetega inimesi saatvatele või neid abistavatele isikutele, sealhulgas isiklikele abistajatele, tagatakse need soodustingimused Euroopa puudega isiku parkimiskaardi omanikke saatvatele või abistavatele isikutele, sealhulgas isiklikele abistajatele, võrdsetel tingimustel Euroopa puudega isiku parkimiskaardi omanikuga.*

II peatükk

Euroopa puudega isiku kaart ja Euroopa puudega isiku parkimiskaart

Artikkel 7

Euroopa puudega isiku kaardi vorm, vastastikune tunnustamine, väljastamine ja kehtivus

1. Iga liikmesriik võtab kasutusele Euroopa puudega isiku kaardi **füüsilise versiooni**, järgides I lisas sätestatud ühtset standardset **ja kättesaadavat** vormingut. Liikmesriigid lisavad **█** kaardi füüsilisse versiooni **ruutkoodi ja muud digielemendid, milles kasutatakse pettuse ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks elektroonilisi vahendeid, nagu on sätestatud käesoleva artikli lõike 7 esimeses lõigus osutatud delegeeritud õigusaktides, tehes seda mõistliku aja jooksul pärast nende vastuvõtmist ja mitte hiljem kui... [42 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva].**
2. Liikmesriikide väljastatud Euroopa puudega isiku kaarte tunnustatakse vastastikku kõigis liikmesriikides.

3. Liikmesriikide pädevad asutused või organid väljastavad, pikendavad või tühistavad Euroopa puudega isiku kaardi kooskõlas oma riiklike normide, menetluste ja tavadega. Ilma et see piiraks määruse (EL) 2016/679 kohaldamist, tagavad liikmesriigid käesoleva direktiivi otstarbel kogutud ja salvestatud andmete turvalisuse, tervikluse, ehtsuse ja konfidentsiaalsuse. Euroopa puudega isiku kaardi väljastamise eest vastutavat pädevat asutust või organit loetakse määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punktis 7 määratletud vastutavaks töötlejaks ning ta vastutab isikuandmete töötlemise eest. Koostöö väliste teenusepakkujatega ei välista liidu või liikmesriigi õigusest tulenevat liikmesriigi vastutust isikuandmetega seotud kohustuste rikkumise eest.
4. Euroopa puudega isiku kaardi väljastab või seda pikendab elukohaliikmesriik otse või puudega isiku ***või riikliku õiguse alusel volitatud isiku*** taotluse alusel. ***Kui Euroopa puudega isiku kaarti ei väljastata otse, teavitatakse puudega inimesi võimalusest kaarti taotleda.*** See väljastatakse või seda pikendatakse ***kaardi saajale tasuta sama ajavahemiku jooksul, mida kohaldatakse puudetõendite, puudega isiku kaartide või muude ametlike dokumentide väljastamisel või menetluses,*** millega tunnustatakse puudestaatust ***või puudel põhinevat õigust spetsiifilistele teenustele.*** ***Liikmesriigid võivad otsustada, et kaotsimineku või kahjustumise korral nõutakse Euroopa puudega isiku kaardi uuesti väljastamisega seotud kulude eest tasu. Kui sellist tasu nõutakse, tagavad liikmesriigid, et tasu ei ületa asjaomaseid halduskulusid ega heiduta puuetega inimesi taotlemast Euroopa puudega isiku kaardi uuesti väljastamist.***

5. Euroopa puudega isiku kaart väljastatakse füüsilise versioonina ja seda täiendatakse *juurdepääsetava* digitaalse versiooniga *mõistliku aja jooksul pärast seda, kui komisjon on kehtestanud artikli 9 lõikes 2 osutatud tehnilise kirjelduse, kuid mitte hiljem kui ... [42 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva]*. Puuetega inimestele antakse võimalus taotleda kas *kaardi füüsilist või digitaalset versiooni või mõlemat. Euroopa puudega isiku kaardi digitaalne versioon ei tohi sisaldada rohkem isikuandmeid kui I lisas sätestatud füüsilise versiooni jaoks ette nähtud andmed. Selles digitaalses versioonis sisalduvad isikuandmed krüpteeritakse ja kehtestatakse tehnilised ettevaatusabinõud tagamaks, et andmekandjat loevad vaid volitatud isikud.*
6. Euroopa puudega isiku kaardi kehtivusaja *määrab kindlaks väljastav liikmesriik. Liikmesriigid tagavad, et Euroopa puudega isiku kaardil on pikim võimalik kehtivusaeg, võttes vajaduse korral arvesse puudega isikute elukohaliikmesriigi pädeva asutuse või organi välja antud puudestaatust või õigust spetsiifilistele teenustele* tunnustava puudetõendi, puudega isiku kaardi või muu ametliku dokumendi *kehtivusaega või menetluse kestust.*

7. ***Hiljemalt... [12 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva]*** võtab komisjon kooskõlas artikliga 14 vastu delegeeritud õigusaktid, et täiendada käesolevat direktiivi järgmiselt:

- a) ***määrata kindlaks*** Euroopa puudega isiku kaardi ***füüsilise versiooni ruutkood ja vajaduse korral muud tehnika tipptasemele vastavad digielemendid, milles kasutatakse elektroonilisi vahendeid, et ennetada pettusi ja nende vastu võidelda; ning***
- b) ***määrata kindlaks digielemendid, millega tagatakse Euroopa puudega isiku kaardi füüsilise versiooni turvalisus, sealhulgas asjakohased määruse (EL) 2016/679 kohased isikuandmete turvameetmed, ning koostalitlusvõimega seotud küsimused, nagu liidu ühtsed rakendused kaardi füüsiliste versioonide digielementides sisalduvate andmete lugemiseks, milles kasutatakse elektroonilisi vahendeid pettuste ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks.***

8. ***Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 14 vastu delegeeritud õigusakte*** käesoleva direktiivi muutmiseks, muutes ***I lisas esitatud*** Euroopa puudega isiku kaardi standardvormi ***andmevälju, kui selline muutmine on vajalik***, et kohendada vormingut tehnika arenguga, ***et vältida võltsimist ja pettust, tegeleda kuritarvitamise või väärkasutusega ning tagada koostalitlusvõime. Nendes delegeeritud õigusaktides antakse liikmesriikidele piisavalt aega selliste muudatuste rakendamiseks.***

Artikkel 8

*Euroopa puudega isiku parkimiskaardi vorm, vastastikune tunnustamine, väljastamine ja
kehtivus*

1. Iga liikmesriik võtab kasutusele Euroopa puudega isiku parkimiskaardi **füüsilise versiooni**, järgides II lisas sätestatud ühtset standardset **ja kättesaadavat** vormingut. Liikmesriigid lisavad **█** kaardi füüsilisse versiooni **ruutkoodi ja muud digielemendid, milles kasutatakse pettuse ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks elektroonilisi vahendeid, nagu on sätestatud käesoleva artikli lõikes 7 osutatud delegeeritud õigusaktides, mõistliku aja jooksul pärast nende vastuvõtmist ja mitte hiljem kui... [42 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva]**.
2. Liikmesriikide väljastatud Euroopa puudega isiku parkimiskaarte tunnustatakse vastastikku kõigis liikmesriikides.

3. Liikmesriikide pädevad asutused **või organid** väljastavad, pikendavad või tühistavad Euroopa puudega isiku parkimiskaarte kooskõlas oma riiklike normide, menetluste ja tavadega. Ilma et see piiraks määruse (EL) 2016/679 kohaldamist, tagavad liikmesriigid käesoleva direktiivi otstarbel kogutud ja salvestatud isikuandmete turvalisuse, ehtsuse ja konfidentsiaalsuse. Euroopa puudega isiku parkimiskaardi väljastamise eest vastutavat pädevat asutust **või organit** loetakse määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punktis 7 määratletud vastutavaks töötlejaks ning ta vastutab isikuandmete töötlemise eest. Koostöö väliste teenusepakkujatega ei välista liidu või liikmesriigi õigusest tulenevat liikmesriigi vastutust isikuandmetega seotud kohustuste rikkumise eest.
4. Euroopa puudega isiku parkimiskaardi väljastab või seda pikendab elukohaliikmesriik puudega isiku **või liikmesriigi õiguse alusel volitatud isiku** taotluse alusel. See väljastatakse või seda pikendatakse mõistliku aja jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast, kuid mitte rohkem kui **90 päeva jooksul, välja arvatud juhul, kui nõutavad hindamised on veel pooleli. Liikmesriigid võivad väljastada ja pikendada** Euroopa puudega isiku parkimiskaarti **tasuta või nõuda tasu selle väljastamise ja pikendamise seotud kulude eest. Kui sellist tasu nõutakse, tagavad liikmesriigid, et tasu ei ületa asjaomaseid halduskulusid ega takista ega heiduta puuetega inimesi taotlemast Euroopa puudega isiku parkimiskaarti.**

5. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et Euroopa puudega isiku parkimiskaart asendab *selle väljastamise taotluse korral ja igal juhul ... [viie aasta jooksul alates käesoleva direktiivi jõustumisest]* kõik olemasolevad puuetega inimeste parkimiskaardid, mis on väljastatud riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil kooskõlas soovitusena 98/376/EÜ. *Kuni selle kuupäevani võivad liikmesriigid lubada, et puuetega inimeste parkimiskaartidel, mis on väljastatud enne ... [42 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva] kooskõlas soovitusena 98/376/EÜ, on nende territooriumil sama mõju kui Euroopa puudega isiku parkimiskaardil.*
6. Euroopa puudega isiku parkimiskaart väljastatakse ja seda pikendatakse füüsilise versioonina. *Liikmesriigid võivad otsustada täiendada kaardi füüsilist versiooni digitaalse versiooniga pärast seda, kui komisjon on kehtestanud artikli 9 lõikes 2 osutatud tehnilised kirjeldused. Liikmesriikides, kus kaardi füüsilist versiooni täiendab digitaalne versioon, võivad puuetega isikud taotleda kaardi füüsilist versiooni ja soovi korral nii füüsilist kui ka digitaalset versiooni. Digitaalne versioon ei tohi sisaldada rohkem isikuandmeid kui II lisas sätestatud Euroopa puudega isiku parkimiskaardi füüsilise versiooni jaoks ette nähtud andmed. Selles digitaalses versioonis sisalduvad isikuandmed krüpteeritakse ja kehtestatakse tehnilised ettevaatusabinõud tagamaks, et andmekandjat loevad vaid volitatud isikud.*

7. ***Hiljemalt... [12 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva]*** võtab komisjon kooskõlas artikliga 14 vastu delegeeritud õigusaktid, et täiendada käesolevat direktiivi järgmiselt:
- a) ***määrata kindlaks Euroopa puudega isiku parkimiskaardi füüsilise versiooni ruutkood ja vajaduse korral muud tehnika tasemele vastavad digielemendid, milles kasutatakse elektroonilisi vahendeid, et pettusi ennetada ja nende vastu võidelda; ning***
  - b) ***määrata kindlaks ühtsed tehnilised kirjeldused, millega tagatakse Euroopa puudega isiku parkimiskaardi füüsilise versiooni turvalisus, sealhulgas asjakohased määruse (EL) 2016/679 kohased isikuandmete turvameetmed, ning koostalitlusvõimega seotud küsimused, nagu liidu ühtsed rakendused füüsilises versioonis kaartide digielementides sisalduvate andmete lugemiseks, milles kasutatakse elektroonilisi vahendeid pettuste ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks.***
8. ***Komisjonil on samuti õigus võtta kooskõlas artikliga 14 vastu delegeeritud õigusakte*** käesoleva direktiivi muutmiseks, muutes ***II lisas esitatud*** Euroopa puudega isiku parkimiskaardi standardvormi ***andmevälju, kui selline muutmine on vajalik***, et kohandada vormingut tehnika arenguga, et vältida võltsimist ja pettust, tegeleda kuritarvitamise või väärkasutusega ning tagada koostalitlusvõime. ***Nendes delegeeritud õigusaktides antakse liikmesriikidele piisavalt aega selliste muudatuste rakendamiseks.***

III peatükk

Üldsätted

Artikkel 9

Digiversioonid ja ühtsed tehnilised kirjeldused

I

- 1. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, et kehtestada Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi juurdepääsetavad digiversioonid, mille andmeväljad on esitatud vastavalt I ja II lisas, ning tagada koostalitlusvõime.*
- 2. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega määratakse kindlaks digitaalse kaardi andmekandja ühtsed tehnilised kirjeldused sellistes küsimustes nagu Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi kehtivuse ja seeria- või failinumbri kontrollimine, nende ehtsuse kontrollimine, võltsimise ja pettuse ärahoidmine, nimetatud kaartide lugemine liikmesriikide vahel ja nende kasutamine digiidentiteedikukru abil liidu tasandil.*

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 15 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
4. ***Enne rakendusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes²³ sätestatud põhimõtetega puuetega inimeste ja nende esindusorganisatsioonidega ning samuti iga liikmesriigi määratud ekspertidega.***

Artikkel 10

Järelevalve ***ja nõuetele vastavus***

1. Liikmesriigid võtavad ***komisjoni toetusel*** vajalikud meetmed, et ***vältida*** võltsimise või pettuse riski, ning võitlevad aktiivselt Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi petturliku ***väljastamise***, petturliku kasutamise ja võltsimise vastu.

---

²³ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

2. ***Kui liikmesriik puutub oma territooriumil kokku teises liikmesriigis välja antud Euroopa puudega isiku kaardi või Euroopa puudega isiku parkimiskaardi tõsise või süstemaatilise kuritarvitamise juhtumitega, teavitab kõnealune liikmesriik sellest asjaomase kaardi väljastanud liikmesriiki. Kaardi väljastanud liikmesriik tagab asjakohased järelmeetmed kooskõlas riikliku õiguse või tavaga. Liikmesriigid vahetavad teavet nimetatud kaartide kuritarvitamise kohta.***
3. Liikmesriigid kontrollivad ***vajaduse korral*** Euroopa puudega isiku kaardist või Euroopa puudega isiku parkimiskaardist tulenevate kohustuste täitmist ning neid kaarte omavate puuetega inimeste õiguste, ***sealhulgas abiloomadega seonduvate*** õiguste, ja puuetega inimesi saatvate või abistavate isikute, sealhulgas isiklike abistajate õiguste järgimist.

Artikkel 11

Juurdepääs teabele ja teadlikkuse suurendamine

1. ***Liikmesriigid teevad Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi väljastamise, pikendamise ja tühistamise tingimused, reeglid, tavad ja menetlused avalikult kättesaadavaks ligipääsetavas vormingus, sealhulgas digitaalses ja kergesti loetavas vormingus, ning taotluse korral puuetega inimeste nõutud abistavas vormingus.***

2. *Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, et suurendada üldsuse teadlikkust ja teavitada puuetega inimesi ja nende esindusorganisatsioone, sealhulgas ligipääsetavatel viisidel, Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi olemasolust ning nende saamise, kasutamise ja pikendamise tingimustest. Komisjon korraldab koostöös liikmesriikidega Euroopa teadlikkuse suurendamise kampaania ning edendab pidevalt teadlikkuse suurendamist ja käesoleva direktiivi rakendamist käsitleva teabe levitamist.*
3. *Liikmesriigid võtavad meetmeid, et suurendada avaliku sektori asutuste ja eraettevõtjate teadlikkust Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi olemasolust ja kasutamisest ning julgustada selliseid asutusi ja ettevõtjaid pakkuma puuetega inimestele vabatahtlikult eritingimusi või eeliskohtlemist ning parkimistingimusi ja -rajatise võimalikult paljude teenuste, muude tegevuste ja rajatiste puhul.*
4. *Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud teave tehakse tasuta kättesaadavaks selgel, terviklikul, kasutajasõbralikul ja kergesti ligipääsetaval viisil kooskõlas direktiivi (EL) 2019/882 I lisas teenuste suhtes kehtestatud asjakohaste ligipääsetavusnõuetega, sealhulgas avaliku sektori asutuste ametlike veebisaitide kaudu või muude sobivate vahendite abil.*

Artikkel 12

*Pädevad asutused või **organid ning kontaktpunktid***

1. ***Liikmesriigid määravad ühe või mitu** Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi **väljastamise, pikendamise ja tühistamise eest vastutavat pädevat asutust või organit.***
2. ***Liikmesriigid määravad ühe või mitu riiklikku kontaktpunkti, et hõlbustada liikmesriikide ja komisjoni vahelist dialoogi käesoleva direktiivi nõuetekohase ülevõtmise ja rakendamise üle. Liikmesriigid teatavad komisjonile oma riikliku(d) kontaktpunkti(d) hiljemalt ... [kuus kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva].***

Artikkel 13

Puuetega inimeste esindusorganisatsioonid

Liikmesriigid tagavad puuetega inimeste esindusorganisatsioonidega aktiivse konsulteerimise ja nende kaasamise Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi väljatöötamisse, rakendamisse ja hindamisse.

IV peatükk

Delegeeritud volitused ja rakendamisvolitused

Artikkel 14

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 7 lõigetes 7 ja 8 ning artikli 8 lõigetes 7 ja 8 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile ***viieks aastaks alates ...*** [käesoleva direktiivi jõustumise kuupäev]. ***Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.***
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 7 lõigetes 7 ja 8 ning artikli 8 lõigetes 7 ja 8 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega *puuetega inimeste ja nende esindusorganisatsioonidega ning samuti* iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 7 lõigete 7 ja 8 või artikli 8 lõigete 7 ja 8 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 15

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. See komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

V peatükk

Lõppsätted

Artikkel 16

Täitmise tagamine ja õiguskaitsevahendid

1. Liikmesriigid tagavad käesoleva direktiivi järgimise **ja täitmise** tagamiseks vajalike piisavate ja tõhusate vahendite olemasolu.
2. Lõikes 1 osutatud vahendid peavad hõlmama järgmist:
  - a) **sätteid, mille kohaselt puuetega inimesed või nende poolt määratud ning nende nimel ja nende või nende seadusliku eestkostja nõusolekul tegutsevad esindajad võivad kooskõlas riikliku õiguse ja tavaga vaidlustada pädevate asutuste või organite otsuse Euroopa puudega isiku kaardi või Euroopa puudega isiku parkimiskaardi väljastamise, pikendamise või tühistamise kohta;**
  - b) **sätteid, mille kohaselt puuetega inimesed võivad riikliku õiguse alusel pöörduda kohtute või pädevate haldusasutuste poole, kui ei täideta või kui rikutakse käesolevast direktiivist ja seda rakendavatest riiklikest sätetest tulenevaid kohustusi või õigusi;**

- c) sätted, mille kohaselt võivad **üks või mitu järgmist riikliku õiguse kohaselt määratud organit** kooskõlas liikmesriigi õiguse ja menetlustega pöörduda kohtusse või pädevate haldusasutuste poole puudega isiku nõusolekul tema nimel või tema toetuseks, et **kaitsta tema õigusi** kohtu- või haldusmenetluses, mis toimub käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmise eesmärgil:
- a) **avalik-õiguslikud asutused;**
  - b) **eraõiguslikud ühingud, organisatsioonid või muud juriidilised isikud, kellel on õigustatud huvi tagada käesoleva direktiivi järgimine, näiteks puuetega inimeste esindusorganisatsioonid.**

Artikkel 17

Nõuete täitmata jätmine ja karistused

1. Liikmesriigid kehtestavad **kooskõlas riikliku õiguse ja tavaga** normid **asjakohaste meetmete, näiteks** karistuste kohta, mida kohaldatakse **avaliku sektori asutuste või eraettevõtjate** suhtes käesoleva direktiivi alusel vastu võetud riiklike sätete mittejärgimise või rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada kõnealuste normide rakendamine.

2. Ettenähtud **meetmed** peavad olema mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ning nendega peavad kaasnema tõhusad parandusmeetmed.

Artikkel 18

Teabe kättesaadavus

1. Liikmesriigid tagavad, et avaliku sektori asutused teevad teabe eritingimuste või eeliskohtlemise või parkimistingimuste ja -rajatiste kohta, mida nad artiklite 5 ja 6 kohaselt puuetega inimestele pakuvad, üldsusele kättesaadavaks, sealhulgas oma veebisaitide kaudu, kui need on olemas, või muude sobivate vahendite abil.

Iga liikmesriik loob riikliku veebisaidi, mis sisaldab üldist teavet Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi eesmärgi ja kasutamise kohta, sealhulgas asjakohasel juhul viiteid pädevatele asutustele või organitele, kes vastutavad nende kaartide väljastamise, pikendamise ja tühistamise eest. See veebisait sisaldab ka olemasolevat üldist teavet eritingimuste või eeliskohtlemise kohta, mida avaliku sektori asutused puuetega inimestele pakuvad, ning suunab kasutajaid külastama täpsema teabe saamiseks asjaomaste avaliku sektori asutuste spetsiaalseid veebisaite. Need veebisaidid võivad sisaldada ka vastavat teavet eraettevõtjatelt riigi tasandil.

2. ***Liikmesriigid julgustavad ka eraettevõtjaid tegema teabe nende pakutavate artiklite 5 ja 6 kohaste eritingimuste või eeliskohtlemise ning parkimistingimuste ja -rajatiste kohta üldsusele ligipääsetaval kujul kättesaadavaks.***

■

3. Käesoleva artikli ***lõigetes 1 ja 2*** osutatud teave tehakse tasuta kättesaadavaks selgel, terviklikul, kasutajasõbralikul ja kergesti ligipääsetaval viisil ■ eraettevõtjate või avaliku sektori asutuste ametliku veebisaidi kaudu, kui see on olemas, või muude sobivate vahendite abil, kooskõlas direktiivi (EL) 2019/882 I lisas teenuste suhtes kehtestatud asjakohaste ligipääsetavusnõuetega.

4. ***Kooskõlas asjakohase liidu õigusega tagavad piiriülese reisijateveo teenuste osutajad asjakohasel juhul, et Euroopa puudega isiku kaardiga reisijatele pakutakse selget teavet eritingimuste või eeliskohtlemise kohta, mida kohaldatakse reisi eri osades, või tehakse see teave neile kättesaadavaks.***

Artikkel 19

Liidu veebileht

- 1. Hiljemalt ... [48 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva] loob komisjon Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi jaoks spetsiaalse liidu veebilehe. Liidu veebilehel on link artiklis 18 osutatud riiklikele veebisaitidele.*
- 2. Liidu veebileht on kättesaadav kõigis liidu ametlikes keeltes, rahvusvahelises viipekeeltes ja liikmesriikide viipekeeltes ning ligipääsetavas ja kergesti loetavas vormingus kooskõlas direktiivi (EL) 2019/882 I lisas teenuste suhtes kehtestatud asjakohaste ligipääsetavusnõuetega. Teabe liidu veebilehel peab olema kergesti mõistetav, nii et selle keerukus ei ületaks Euroopa Nõukogu Euroopa keeleõppe raamdokumendis määratletud taset B1 (kesktase).*

Artikkel 20

Aruandlus ja hindamine

1. Komisjon esitab hiljemalt ... [78 kuud **pärast** käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva] ja seejärel iga **nelja** aasta tagant Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta.
2. **Lõikes 1 osutatud** aruandes käsitletakse muu hulgas sotsiaalset, majanduslikku, **tehnoloogilist ja muud asjakohast** arengut silmas pidades Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi kasutamist, **eelkõige mis tahes tasude mõju, ja seda, mil määral on käesoleva direktiivi rakendamisel saavutatud selle eesmärgid ja koostoime muude asjakohaste liidu õigusaktidega**, et hinnata käesoleva direktiivi läbivaatamise vajadust.

Aruanne sisaldab ka analüüsi spetsiifiliste ebasoodsate olukordade kohta, mis tulenevad interseksionaalsest diskrimineerimisest, mida käsitatakse diskrimineerimisena, mis põhineb puude ning nõukogu direktiividega 79/7/EMÜ,²⁴ 2000/43/EÜ,²⁵ 2000/78/EÜ²⁶ või 2004/113/EÜ²⁷ hõlmatud mis tahes muu põhjuse kombinatsioonil, pöörates erilist tähelepanu puuetega naistele ja tüdrukutele.

3. *Hiljemalt... [54 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva] hindab komisjon puuetega inimeste vaba liikumisega seotud allesjäänud lünki. Komisjon võtab igakülgset arvesse selle hindamise tulemusi, kui ta otsustab, kas liidu tasandil on vaja võtta täiendavaid meetmeid, et sellised lüngad kõrvaldada.*
4. Liikmesriigid edastavad komisjonile viimase taotlusel ja õigeaegselt   vajaliku teabe, et komisjon saaks lõikes 1 osutatud aruande koostada.

---

²⁴ Nõukogu 19. detsembri 1978. aasta direktiiv 79/7/EMÜ meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte järkjärgulise rakendamise kohta sotsiaalkindlustuse valdkonnas (EÜT L 6, 10.1.1979, lk 24).

²⁵ Nõukogu 29. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/43/EÜ, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtte sõltumata isikute rassilisest või etnilisest päritolust (EÜT L 180, 19.7.2000, lk 22).

²⁶ Nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiiv 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel (EÜT L 303, 2.12.2000, lk 16).

²⁷ Nõukogu 13. detsembri 2004. aasta direktiiv 2004/113/EÜ meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta seoses kaupade ja teenuste kättesaadavuse ja pakkumisega (ELT L 373, 21.12.2004, lk 37).

5. **Lõikes 1 osutatud** aruandes võetakse arvesse puuetega inimeste, asjaomaste vabühenduste, eriti puuetega inimeste esindusorganisatsioonide ning **majanduslike sidusrühmade** seisukohti.

Artikkel 21

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [30 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumiskuupäeva]. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Nad kohaldavad kõnealuseid norme alates ... [42 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva].
2. Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

Artikkel 22

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist ***Euroopa Liidu Teatajas***.

Artikkel 23

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

....

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

LISA I

EUROOPA PUUDEGA ISIKU KAARDI VORMING

ESIKÜLJE tekst: „Euroopa puudega isiku kaart“ inglise keeles (European Disability Card) *ja selle väljastanud liikmesriigi keeles või keeltes.*

TAGAKÜLG: Teave, mille üle otsustab kaarti väljastav liikmesriik ja mis esitatakse selle liikmesriigi keeles või keeltes.

•

BE European Disability Card
[national language]

A

[national language]/Name

[national language]/Surname

[national language]/Date of birth

[national language]/Card serial number

[national language]/Date of issuance

[national language]/Expiry date

1. Kaardi suurus peab vastama *formaadile ID-1, mis on kehtestatud standardiga ISO/IEC 7810.*

2. Kaardil on:

- kaardiomaniku foto;
- kaardiomaniku perekonna- ja eesnimi;
- kaardiomaniku sünniaeg;
- kaardi seeria- *või failinumber.*

3. Kaardi värv on hele- ja tumesinine, vastavalt käesolevas lisas esitatud pildile ja allpool esitatud viidetele.

- Tumesinine: CMYK 100, 90, 10, 0

RGB 0, 68, 148

- Helesinine: CMYK 94, 63, 7, 1

RGB 0, 110, 183

4. Kaardile märgitakse selle **väljastamise ja** kehtivusaja lõppemise **kuupäevad**.
5. Kaardil on esitatud riigikood, mille ümber on sinine ring.
6. Kasutatav kirjatüüp peab olema ARIAL Regular, **või kui see ei ole võimalik, siis Sans Serif. Esi- ja taustavärvide vahel peab olema piisav kontrast.**
7. Sõnad „Euroopa puudega isiku kaart“ kuvatakse kirjatüübis Arial ja punkt kirjas, kasutades Marburgi standardi mõõtmeid.
8. Valikulise tähe „A“ (kirjatüübis ja punkt kirjas) võib lisada, kui kaart annab õiguse puudega isikut saatvale ühele või mitmele isiklikule abistajale **või muule liikmesriigi õiguse või tava kohaselt tunnustatud saatvale või abistavale isikule, või abiloomale. Vastavalt liikmesriigi õigusele või tavale võib tähe „A“ lisada ka suurema toetusevajadusega puuetega isikute puhul.**
9. Artikli 7 lõikes 7 osutatud **delegeeritud õigusakti** vastuvõtmise järel lisatakse **ruutkood ja võimaluse korral muud digitaalsed** elemendid, milles kasutatakse elektroonilisi vahendeid pettuste ennetamiseks.

Kaardi füüsilise versiooni digitaalsed elemendid võivad sisaldada rohkem isikuandmeid kui käesolevas lisas sätestatud füüsilise versiooni jaoks ette nähtud andmed. Juurdepääs sellistele andmetele on siiski ainult kaardi väljastanud liikmesriikide avaliku sektori asutustel ja üksnes volitatud isikutel. Selliste isikuandmete töötlemisel järgitakse määrust (EL) 2016/679.

10. *Kanded esitatakse inglise keeles ja kaardi väljastanud liikmesriigi keeles või keeltes. Kui liikmesriik soovib teha kandeid muus keeles kui bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi või ungari keeles, teeb ta seda, ilma et see piiraks muude käesoleva lisa sätete kohaldamist. Kui liikmesriik teeb kandeid bulgaaria või kreeka keeles, koostab ta kaardi versiooni, milles kasutatakse ladina tähestikku.*

II LISA

EUROOPA PUUDEGA ISIKU PARKIMISKAARDI VORMING

ESIKÜLG

•

**EUROPEAN PARKING
CARD FOR PERSONS
WITH DISABILITIES**

[NATIONAL LANGUAGE]

[national language]/Date of issuance:

[national language]/Expiry date:

[national language]/Card serial number:

[national language]/ Issuing authority/organisation:

[national language]/Vehicle plate number (optional):

BE

TAGAKÜLG

<p>[national language]/Surname:</p> <p>[national language]/Forename:</p> <p>[national language]/Date of birth:</p>	<p>This card entitles the holder to local parking conditions and facilities available in the Member State concerned.</p> <p>[national language]</p> <p>When in use, the card is to be displayed at the front of the vehicle in such a way that the front of the card is clearly visible for checking purposes.</p> <p>[national language]</p>
--	---

1. Euroopa puudega isiku parkimiskaardi suurus on järgmine:
  - kõrgus: 106 mm
  - laius: 148 mm
2. Kaardi värv on tumesinine ja kollane, vastavalt käesolevas lisas esitatud piltidele ja allpool esitatud viidetele.
  - Tumesinine: CMYK 100, 90, 10, 0
RGB 0, 68, 148
  - Kollane: CMYK 94, 63, 7, 1
RGB 255, 237, 0

3. Euroopa puudega isiku parkimiskaart jagatakse nii esi- kui ka tagaküljel vertikaalselt kaheks.

a) Esikülje vasakul poolel on esitatud:

- tumesinine ratastoolikasutaja sümbol kollasel taustal;
- kaardi **väljastamise kuupäev ja** kehtivusaja lõppemise kuupäev;
- kaardi seerianumber.
- kaardi väljastanud asutuse või organisatsiooni **█** nimi;
- **kui** kaart on seotud sõidukiga ja liikmesriik seda nõuab, siis selle registreerimisnumber; **liikmesriikide puhul, kes ei nõua registreerimisnumbri märkimist, ei sisalda kaart asjaomast andmevälja.**

b) Esikülje paremal poolel on esitatud:

- suurtähtedega sõnad „Euroopa puudega isiku parkimiskaart“ **inglise keeles (EUROPEAN PARKING CARD FOR PERSONS WITH DISABILITIES) ja** kaardi väljastanud liikmesriigi **riigikeel(t)es ja punktkirjas, kasutades Marburgi standardi mõõtmeid;**

- taustaks kaardi väljastanud liikmesriigi eralduskood, mida ümbritseb liitu sümboliseerivate tähtede ring;
- *artikli 8 lõikes 7 osutatud delegeeritud õigusakti vastuvõtmise järel lisatav ruutkood ja võimaluse korral muud digitaalsed elemendid, milles kasutatakse elektroonilisi vahendeid pettuste ennetamiseks.*

Kaardi füüsilise versiooni digitaalsed elemendid võivad sisaldada rohkem isikuandmeid kui käesolevas lisas sätestatud füüsilise versiooni jaoks ette nähtud andmed. Juurdepääs sellistele andmetele on siiski ainult kaardi väljastanud liikmesriikide avaliku sektori asutustel ja üksnes volitatud isikutel. Selliste isikuandmete töötlemisel järgitakse määrust (EL) 2016/679.

- c) Tagakülje vasakul poolel on esitatud:
- kaardiomaniku perekonna- ja eesnimi;
  -
  - kaardiomaniku sünniaeg;

■

d) Tagakülje paremal pool on **inglise keeles ja kaardi väljastanud liikmesriigi riigikeel(t)es**:

- lause: „See kaart annab selle omanikule õiguse kasutada asjaomases liikmesriigis kättesaadavaid puuetega isikutele ette nähtud kohalikke parkimistingimusi ja -rajatisi“;
- lause: „Kui kaarti kasutatakse, tuleb see asetada sõiduki esiossa nii, et kaardi esikülg on kontrollimiseks selgelt nähtav.“

4. **█** Kanded esitatakse **inglise keeles ja** kaardi väljastanud liikmesriigi keeles või keeltes. Kui liikmesriik soovib teha kandeid muus keeles kui bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi või ungari keeles, teeb ta seda, ilma et see piiraks muude käesoleva lisa sätete kohaldamist. Kui liikmesriik teeb kandeid bulgaaria või kreeka keeles, koostab ta kaardi versiooni, milles kasutatakse **█** ladina tähestikku.

█

Or. en